

“บุญชู โรจจน์เสถียร” จากนักบัญชีสู่อาจารย์ใหญ่

ได้ทราบข่าวคุณบุญชู โรจจน์เสถียร อดีตผู้จัดการใหญ่แบงก์กรุงเทพ และอดีตรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคลัง ได้ถึงแก่อนิจกรรมในท่ามกลางข่าวปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองของไทย

ผมได้ไปร่วมงานสวดอภิธรรมที่หัวหิน ได้เห็นชัดว่า มีคนจำนวนมากได้ถือโอกาสคารวะท่านเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่ร่างของท่านที่ท่านได้อุทิศให้กับการศึกษาแก่มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะ “อาจารย์ใหญ่” หลังเสร็จพิธีสวดอภิธรรมแล้ว

ประวัติชีวิตและผลงานของคุณบุญชู นับเป็นคนไทยคนหนึ่งที่มีประสบการณ์โชกโชนทางธุรกิจอย่างหนัก โดยเฉพาะในท่ามกลางสภาพสังคมไทยที่ยังคงต้องเหนื่อยวนเวียนกับการค้นหาทางออกในโลกที่เปลี่ยนแปลงที่รุนแรง

ตลอดชีวิตของคุณบุญชู ท่านเองคือ บุคคลที่น่าจะเป็นต้นแบบของคนไทยที่หวังดีกับประเทศ และได้มีบทบาทในทางต่างๆ ที่จะช่วยสร้างสรรค์ประเทศให้เจริญทันอารยะประเทศในทุกโอกาสที่มี

“ข้าราชการและนักการเมืองจะนิยมเรียกท่านว่า “อาจารย์ใหญ่” ในความที่ท่านจะเป็นผู้นำนักการเมืองคนแรก ที่ชอบนำเอาความรู้ทางบริหารจัดการจากภาคเอกชนไปใช้อย่างเข้มงวดจริงจังในระบบราชการ โดยเฉพาะในวาระการชกถามให้ต้องตอบอย่างละเอียด และมีหลักการกับตรงหลักวิชาการในทุกครั้งของการพิจารณางบประมาณแผ่นดิน ”

ที่ผ่านมา ผมได้เคยรับใช้ทำงานกับคนดีของไทย ที่หวังดีและมีคุณูปการกับประเทศหลายท่าน ตั้งแต่กรมหมื่นนราธิปฯ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มาจนถึง คุณบุญชู โรจนเสถียร ยาวนานเกือบสิบปีที่แบงก์กรุงเทพ ต้องขบอกว่าประวัติและผลงานคุณบุญชู โรจนเสถียร มีความโดดเด่น มีสีสันและความผกผันและพิสดารมากมาย อย่างน้อยดูได้จากชื่อสมญานามที่มีคนเรียกท่านต่างๆ นานา

ที่จำกันได้มากที่สุดคือ “ซาร์เศรษฐกิจ” หรือ ราชาทองเศรษฐกิจที่เข้ามาเล่นการเมืองในยุคของพระเจ้าชาลส์แห่งอิหร่าน บางคนพูดถึงท่านในฐานะ “นักการเมือง” จอมโอหัง หลายคนนับถือท่านในฐานะนักบัญชี ที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในทางวิชาชีพ

ขณะที่พ่อค้าประชาชนรู้จักท่านในฐานะนายธนาคาร ส่วนข้าราชการและนักการเมืองจะนิยมเรียกท่านว่า “อาจารย์ใหญ่” ในความที่ท่านจะเป็นผู้นำนักการเมืองคนแรก ที่ชอบนำเอาความรู้ทางบริหารจัดการจากภาคเอกชนไปใช้อย่างเข้มงวดจริงจัง ในระบบราชการ โดยเฉพาะในวาระ การชกถามให้ต้องตอบอย่างละเอียด และมีหลักการกับตรงหลักวิชาการในทุกครั้งของการพิจารณางบประมาณแผ่นดิน

จนใช้คำว่า “อาจารย์ใหญ่” เพื่อสะท้อนถึง “ภาพลักษณ์” ของเป็นบุคลากรทำงานของท่านที่พิถีพิถันหวังผลใช้ข้าราชการ และนักการเมืองทำงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น คล้ายกับที่ท่านได้ทำมาแล้ว สนิหนานในธนาคาร

สำหรับตัวผมที่เคยทำงานใกล้ชิดท่านที่แบงก์กรุงเทพ โดยเฉพาะ ในฝ่ายวางแผนอันเป็นศูนย์กลางของการบริหารระดมเงินทอง นามหนึ่ง ผมกลับจะต้องเรียกท่านว่า “นักบริหารมืออาชีพ” หรือ “นักยกเครื่ององค์กร” เพราะผมในฐานะ อดีตผู้อำนวยการโครงการ MBA อดีตหน่วยพิเศษพาณิชย์ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี จะบริหารจัดการ ทราบชัดว่า คุณบุญชู โรจนเสถียร คือ ผู้มีความรู้ทางการบัญชีอย่างดี โดยเฉพาะเอวกัน ท่านยังมีความรู้ในทางบริหารจัดการ อย่งดีเยี่ยม ทั้งกว้างและลึกซึ้งในทางวิชาการบริหารจัดการ กับที่สำคัญ คือเป็นนักปฏิบัตินิยม ที่ไม่ใช่พูดเพื่อฝันหรือเจ้อยแจ้วไปวันๆ

นั่นคือ เป็นผู้ที่สามารถนำเอาวิชาการมาใช้ให้เกิดผลได้จริง และสามารถใช้วิชาการมาประยุกต์กับการบริหารอย่างแนบเนียน และมีบูรณาการอย่างดี ความรู้ทั้งทางการบัญชี เศรษฐศาสตร์ การเงินการคลัง การธนาคาร และการจัดการ โยงมาถึง ไอทีและเรื่องบริหารคน จะถูกนำมาใช้อย่างครบเครื่อง สไตล์การจัดการของคุณบุญชู โดยพื้นฐานที่เป็นนักบัญชี ซึ่งน่าจะลงรายละเอียด ท่านกลับเก่งบัญชีบริหารตัวเอง ที่ก้าวนำไปใช้กับการวางแผนกลยุทธ์ และการควบคุมในทางการจัดการได้อย่างมีสาระและแก่นสาร

ถ้าจะโยงมาถึงการจัดการสมัยใหม่ คุณบุญชู โรจนเสถียร คือ ผู้มี “วิสัยทัศน์” (หรือ ทัศน์วิสัย) ที่มองได้กว้างไกล โดยจุดเด่นที่ตามมาคือ ท่านจะให้บริหารโดยให้มีการคิด วิเคราะห์และวางแผน หรือใช้แผนเป็นเครื่องมือ และจะไม่ปล่อยนิ่งเหมือนคนอื่น แต่จะติดตาม

ผลการปฏิบัติแบบจี้ตติดอย่างเป็นระบบ โดยมีข้อมูลสนับสนุนชัดเจน

ส่วนฤทธิ์เดช ทางบริหารของท่าน ที่ผู้ร่วมงานทุกท่านต่างรู้ดีคือ “การบริหารโดยมุ่งผลสำเร็จ” ตามแนวทางของ Peter F. Drucker ได้จริงๆ โดยเลี้ยงกิจกรรมรายละเอียดด้วยการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดศักยภาพการแข่งขันก่อนเวลา และก่อนการเปลี่ยนแปลงจะมากกระทบถึงผลงานเด่น 2 ด้านที่คนไทยควรทราบคือ

ด้านแรก คือ ด้านการบริหารแบงก์ที่ชาวแบงก์กรุงเทพถือเป็นตำนาน จากสิ่งที่ท่านได้ทำไว้ให้กับแบงก์คือ การวางยุทธศาสตร์ในฐานะแบงก์ชั้นนำของประเทศ และการเปลี่ยนสไตล์การบริหาร และการทำงาน รวมถึงการยกเครื่ององค์กรครั้งใหญ่ ในช่วงปี พ.ศ. 2520-2525

ด้านที่สอง คือ การนำเอาประสบการณ์ของท่านออกไปใช้กับระบบราชการกับรัฐวิสาหกิจ ในยุคที่ท่านตัดสินใจเล่นการเมือง จะเรียกว่า ท่านคือ ผู้เชี่ยวชาญและเป็นต้นตำรับของเรื่อง “การบริหารภาครัฐกับการจัดการภาคธุรกิจ” หรือ “Public and Private Management” ก็ดูจะไม่ผิดนัก ผมเชื่อว่าความคิดของท่านเกี่ยวกับการบริหารราชการเป็นเรื่องที่ข้าราชการ และนักการเมืองต่างรู้จักกันดีว่า

ท่านได้คิดอะไรไว้สำหรับประเทศบ้าง ท่านเป็นผู้ริเริ่ม กรอ. เป็นผู้ประสาน Asian Banker เป็นผู้ริเริ่มให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งทำ “แผนวิสาหกิจ” ให้ราชการทำงบประมาณตามแผนงาน อีกทั้งเป็นนักขยมนการสหกรณ์และนิยมเคารพ ท่าน ม.จ.สิทธิพงษ์ ภาคาร

ประวัติชีวิตของท่านมีผลงานมากมาย แม้จะทำได้สำเร็จทุกเรื่อง แต่ก็ต้องนับว่ามากที่สุดที่คนๆ หนึ่งจะทำได้ ทั้งนี้จุดอ่อนของท่านคือ ท่านคิดไวเกินไป

โดยผิดพลาดที่ท่านคิดไวล้าหน้าไป โดยคิดก่อนเวลาเกินไปด้วยตัวเอง ท่านจึงถูกบางคนเรียก “จอมกลยุทธ์” อีกจุดอ่อนคือ การเชื่อคนง่ายและรักแพภัยคนที่เข้าหา ตรงข้ามกับจุดแข็งของท่านคือ ท่านเลือกใช้คนเก่ง แต่มักจะถูกใช้กลับ (หรือหาบะโยชน์จากท่าน) จากคนที่ไม่จริงใจกับท่าน ผู้นำชมเชย คือ คุณบุญชู คือ บุคคลตัวอย่างที่ “ใจกว้างรื้อนรู้” ซึ่งสำคัญมากสำหรับคนยุคนี้

ครั้งหนึ่ง ดร.ทักษิณ คีรีติน เกษ เคยกล่าวว่า ท่านอยากจะสร้างบริษัทขึ้นใคร ให้มีความเป็น “สถาบัน” ให้เป็นเช่นเดียวกับ ที่คุณบุญชู ได้สร้างสถาบันแบงก์กรุงเทพจนเติบโตแข็งแรงขึ้นสถาบันทางสังคม

ยังมีเกล็ดเล็ก ที่คนนอกควรรู้คือ ท่านเป็นนักบริหารที่รับรู้ผิดชอบใจเสมอ และมี CSR โดยรักและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา โดยตั้งศูนย์สังคีตศิลป์ขึ้น

เรื่องวาระประวัติและผลงานของ ท่านบุญชู โรจนเสถียร ได้ทำไว้ให้กับสังคมไทยมีอีกมากมาย ที่จะนำมาเล่ากันได้ เพียงในขั้นนี้ ผมอยากเรียกคุณบุญชู โรจนเสถียร ในฐานะศิษย์จากสถาบันการศึกษาเดียวกัน และอยู่ในวิชาชีพเดียวกันว่า “คุณบุญชู คือ นักบัญญัติผู้เกรียงไกร” เป็นคนเก่งที่มีเอกลักษณ์พิเศษ 2 ด้านคือ เป็น “นักบัญญัติผู้บริหาร” ที่สามารถพัฒนา และแปลงตนเองยกระดับจนก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งบริหารระดับสูงกับเป็น “นักบริหารผู้ (รู้จัก) ใช้บัญญัติ” เพื่อสร้างความเป็นนักบริหารที่สูงเด่นที่มีความแตกต่าง ที่นักบัญญัติทั้งหลายควรถือเป็นตัวอย่าง

ท้ายที่สุด ในฐานะลูกน้องเก่า ผมขอให้ดวงวิญญาณของท่านบุญชู โรจนเสถียร ไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอด

